

Pomhaj Boh!

Czíslo 36.

3. sept.

Letnik 3.

1893.

Serbske njedželske lopjenka.

Wudawaju šo kózdu šobotu w Ssmolerjez knihicízishezeti w Budyschinje a šu tam dostacj sa schtwórlétniu pschedplatu 40 np.

14. njedžela po šwj. Trojiz.

Mat. 6, 24: „Nichtón njemóže dwémaj kniesomaj blúžec, kiba wón budže jeneho hidžic a druhého lubowacj abo budže šo Ŀ jenemu džeržec a druhého sazipic. Vy njemóžecze Bohu blúžic a mamonej.“

Wulke je sa člowjeka to spytowanje, so by mohł dwémaj kniesomaj blúžic. Pschetož člowjek blúšcha dwémaj šwétomaj, semi, kotař jeho nošy, a njebježam, do kótrichž roscze. Duž by šo jemu rosomne ſdacj mohlo, ſwoje žiwjenje a žadanje dželic bjes njebježami a semju. Ale wón žada ſ tym po njemóžnym. Pschetož semja chze jeho zýleho měcz, to, ſchtož je w nim semiske, chze wona zýle dele czahnyce a nječha w nim žaneho města wostajicj ſa bójſke. Schto dha nam praja ludžo, kiz ſo ſa ſemískimi ſchazami honja, hdyz jich napominamy, ſo bychmu tola pschi ſwojim ſemískim džélanju a staranju tež ſa njebježa džélati a ſo starali? Woni wotmolwja: Nínam žaneje khwile a žaneho požadanja. To je zýle prawje wotmolwjene: njemóžesč mamonej blúžic a pschi tým Bohu. Kaž chze netk ſemja naš zýlých wobžedžec, tač tež Boh tón Knjes. Wón chze naš ſamych ſe ſobu psches jene měcz, ſo bychmy ſo wjazj bjes kónzom tam horkach a kónzom jow delkach ſabkali. Duž wón nam psched woczi ſtaji, tač nusne je, ſo bychmy ſebi pač jene pač druhe wuswolili. Nichtón njemóže dwémaj kniesomaj blúžic; nichtón njemóže ſo dwémaj pschecízomaj mozomaj pschepodacj, kotrejž wobej dwé jeho zýle žiwjenje ſa ſwoju blúžbu žadatej. Wérnosč, kotrejž tón Knjes tu wupraji, je tač jaſna, ſo je runje

tač njenusne, ju wopokasacj, kaž je njerosomne, pschecímo njej ręčec; ale runje ſa najwescízhu wérnosč je bohuzel naſch pomjat k jara njewesth. My tola ſpytamj, dwémaj napschecízomaj mozomaj, njebježam a ſemi, blúžic a hidžeha ſ tym pschiindžemy? Wón budže jeneho hidžic a druhého lubowacj, praji tón Knjes. Dow a tež hewač ſtaji tón Knjes hidženie a luboscj jene pschi druhim, jačo hdz by nicžo ſrjedža mjes wobémaj njebýlo, jačo by žane ſanjedchanje njebýlo. Haj wſchat, je neſcht, ſchtož ani hidženie, ani luboscj njeje, ale njebudže dołho tracj, dha budže ſo poſožza do zýleho pschewobrocicj a twoja wutroba ſo pač ſa hidženie pač ſa luboscj wotewri. Potom pač ſo ſwonkownje poſaže: wón budže ſo Ŀ jenemu džeržec a druhého sazipic. Vy nam jara dobre a wuzitne bylo, hdz bychmy chzyli ſapschijec, ſo naſcha wutroba njemóže ſrjedža bjes Bohom a ſwétom ſtejec, ſo jow placzj: pač — pač. Sswjaty Jakub piža: Njewescze vy, ſo teho ſweta pscheczelſtwo je Bože njepſcheczelſtwo? Schtož chze ſweta pscheczel bječ, tón budže Boži njepſcheczel. A tola wérnosč dže psches zýle ſwjate pižmo; ſawernje, ſwjate pižmo njeſſu žane knih ſa tych, kiz chzedža ſ Bohom ſpscheczeleni bječ a tola njechadža ſo njebójſkeho žiwjenja wotrjeknyc. Ssmýli pač jenož dopósnali, ſo móžemy ſebi tač derje napschecímo naſchemu Bohu kaž tež hréchej jeno bjes hidženjom a luboscju wuswolicz, njebudžemy dha ſebi prawje wuswolicz? Luboscj k hréchej ſebi tola njemóžemy wuswolicz, hidženie pschecíwo Bohu tež niz. Duž lubujmy Boha a hidžmy wscho, ſchtož je pschecíwo Bohu. Jeno ſ tym ſo ſa ſwoje čaſne a wěczne ſbože derje ſtaramy.

To, shtož je prajil tón Knjes, won hischeze jažnišcho rofestaji s tym ſłowom: Wy njemózecze Bohu ſlužic̄ a mamonej. Mamon je hebrejske ſłowo a rěka: moje dowěrjenje. Wone je to ſłowo, kotrež pjenježnizh wo ſwojim ſubowanym bohaſtwje nałożuja, hdž f njemu rjeknu, kaž pola Hioba cžitamy: mój troscht. Pjenjesy ſu kaž praja, ſloty kluc̄, kiž wotanknje wſchē durje — tola je to pſchewjele prajene; jene durje pjenjesy wěſcze njesamku, durje teje ſmijercze, a jene durje wone njewotamku, durje njebjeſkeho kraſtwa. Tola pjenježna móz wobknježi zyłe cžlowjestwo a je woſebje w naſhim čaſzu žaloſna móz, žorlo telko njeméra a bědzenja, woſuſnjenja f Bohom a ſaprěwanja bližſcheho. Pjenježna móz je strach ſa kózdeho kſcheczijana. A ſo by won naſ pſched tutym strachom wobarnował, praji tón Knjes: Wy njemózecze Bohu ſlužic̄ a mamonej. Daježe nam ſwérū ſa tym ſtejcz, ſo njebychu pjenjesy a wſchē ſubla tuteho ſwěta naſ wobknježile, ale ſo bychu nam ſlužile a ſo bychmy my ſ nimi Bohu ſlužili. Wſchitko je woſehe, praji ſwiaty Pawoł — wy paſ ſe ſe Khrystuſowi. Hamjeń.

Póžli Boži.

(Pokraczowanje.)

Marka běſche hižo pſches lěto ſtara. Wona běhaſche a by ſwojemu nanej ſ wjeſelym: „Papa!” napschecžiwo ſkakała, hdž by ſ džela domoſ pſchischoł. Rano a wjeſzor by ſebi po macžernym pſchikladze nutra ruzy ſtyknyła, hdž by ſo macž modliła a na konzu by zyłe kſutnje, hdž by Hana „hamjeń” prajila, wot njeye ſloweczko „mjeń!” ſlysceč bylo. Tež na wobras dobreho paſthyra by husto hladala.

Na cžoplym dnju w auguſcze běſche to džecžo na dobo tajke ſprózne, blěde a wobožne a njehasche ničo jěſč, ale picž ſebi pſchezo žadasche.

„Ja ſo boju, ſo Marka ſkori”, praji Hana w ſwojej staroſeži f žonje ſe ſužodſtwa.

W nozy běſche Marka njeméra, wona wjeli plakasche, tak ſo macž ſa zyku nož wózka njesacžini. Tež rano ſlepje njebě, a jako běſche Marka wukupana, widliſhczja na nju pſchiindžechu. W ſwojej ſtyknoſeži Hana po ſtaru žonu ſe ſužodſtwa běžesche. Ta ju ſ tym ſměrowa, ſo je mała Marka na ſubežki ſhora a ſo ſo teho dla widliſhczja ſkoró ſhubja, a jej wotradžesche, po lekarja póžlacz; a jej někotre domjaze ſredki wukawſchi ſaſo woteníž.

Duž běſche Hana ſamalufka pſchi tym khorym džecžu, na kotrež wopſjet widliſhczja kſodžachu.

„O, hdž by to džecžo wumrjelo”, ta myſl rěſasche ſei pſches duſchu. Tež běſche, kaž by do ſameje cžorneje nozy nuts hladala. Marka běſche jenje jenice ſbože a radoſcz! Wona běſche po tajkim hischeze jenje ſbože měla a tola běſche ſtajnje tajka kſodžila, kaž by ſa nju žaneho wjeſela w njebjeſbach a na ſemi wjazy njebýlo. Póžla Božeho běſche macž to džecžo mjenowała, běſche ſo wona wot teho póžla tež f Bohu pokafacž dala? Njeběſche wjeli bōle ſwoju wutrobu ſtuſerđila? Schto, hdž by ſej Boh teho póžla wſał, dokoł ſemu ſroſymila njebě?

Wona ſadwelowana ruzy ſamasche a na kolenach pſchi džecžowym ſóku ležo ſo f Bohu modlicž ſpyta, ale njemózecze. ſwojeho muža běſche jako njewerjazeho ſazpila, běſche wona ſlepſha byla? Běſche ſo wona f Bohu džeržala, jemu ſwojeje wutrobine durje wotewriła? Njeběſche je wjeli bōle w ſwojim hněwje Bohu a cžlowiekiem ſamknyła? Šdychnjeniczko ſo ſ ſe ſtykniweje duſche wudoby: „Knježe, njendž ſo mnú do ſudzenja! ſsmil ſo nade mnú!”

Džecžowa khorosč pſhibjeraſche, widliſhczja huſčiſhco na njo kſodžachu. Wjeſzor džecžche Moriz po lekarja. ſ lekarjoweho woblicža bě widzecž, ſo je khorosč cžejka. Lékarſtwo njewukafa, ale troschtowasche, ſo ſo nadžije, ſo je to džecžo ſylne doſcz tu khorosč pſchětracž. Nóz pſchiindže, ale na do ſožahicze ſebi ani Moriz ani Hana njemózleſchtaj. Wonaj ſo wot ſoža ſwojeho ſubuſhka njehibnyſchtaj.

„O, Morizo, njedaj temu džecžu njekſhčenemu wumrjecž!” ſawoła Hana na dobo na ranje.

„Myſliſh ſebi ſnano, ſo ſaſo wotkori, hdž jo kſcheczí damoj?” praschesche ſo Moriz.

„To niz”, wotmolwi Hana, „ale je dha tajſich, kotſiž f temu ſbójnikieji pſchinjeſeni njefju, njebjeſke kraſtwa?”

„Ach, klupe powjedanje!” morkolashche Moriz.

„A hdž by tak bylo, mózecž mi to jene f ſubocži ſežinicž, ſo Marku kſcheczicž dasch, předy hacž wumrje?” proſchesche Hana. Moriz běſche hnuth, won paſ ſe to pſtnycž dacž njehaſche a wotmolwi jenož: „Ty w poſlednim čaſzu tajſa byla njefju, ſo bých tebi rady něſhco f ſubocži ſežinit.”

„Ja derje wém, ſo ſym hroſna byla”, Hana ponížne pſchida, „ja paſ ſo t ſi tak jara njebjowna cžujach! Ja paſ tebi ſlubju, ja chzu ſwérna, poſluſhna mandželska byč; cžin mi jenož to f ſubocži!”

Tejna ponížnoſež jeho pſchezo bōle ſmijecži, kuff pſchivěřy tež mějeſche, ſo mohla Marka pſches kſcheczenizu wotkoricž. Duž ſo ſlonečnje poda a jako běſche rano, džesche f duchownemu, niz f temu, kotryž běſche jeho tehdž tak kſutnje napominal, — tón běſche runje ſapucžował — ale f mlodemu kaplanej, kotryž běſche tam hafle pſched krótkim čaſkom pſchischoł. Won pſchiindže a Marka bu do hnadneho ſluba pſchijata.

„Wój ſtaj kſcheczenizu doſho wotſtorkowało”, praji kaplan, jako běſche ſwiaty ſluk nimo, „ſchtó wě, tak doſho vyschtaj hishcze čaſkoſi, hdž by woju džecžo ſtrowe wostało”.

Moriz na te ſłowa ničo njewotmolwi. Hdž paſ tebje ſo nadžal, ſo netko Marka kaž pſches džiw wotkori, běſche ſo molil, to džecžo hischeze bōle ſkori. Sa Hanu paſ tebje troſchtowaza myſl we wſchē ſtyknych hodzinach, ſo je to džecžo netko wobzeđenſtvo teho ſbójnika. A won jej hischeze ſawdawf ſwojeje ſmilnoſež wostaji, pſchetož malý poſoł Boži hishcze njebě ſwoje zyłe poſelſtvo dokonjal. Nowe ſubežki ſo pſchedobychu a pomalu to džecžo ſaſo f možam pſchiindže.

Tež bjes Morizom a Hanu bu ſlepje. Moriz wſchal pſchi tym wosta, ſo by kózdy džen do korečny ſchol a hafle w nozy domoſ pſchischoł, Haninej macžeri tež njewotpuscheži, ſo móže ſaſo f nim kſodžicž. Tola Hana džeržesche, ſchtó běſche ſlubila, wona běſche ſwojeho muža poſluſhna mandželska. Po něčim bu wona w ſwojim waſchnju wěſčiſha a kručiſha, pſchetož wona ſo dobreho paſthyroweje rufi džeržesche. W cžezkich bědzenjach běſche pſchi Maržnym ſožu pónala, ſo je hishcze khabla ſežina a cžim kſutniſhco pomož pola teho Knjeſa pſtasche. Kaž husto ju Maržnej wóczny a wjeſele ſmeſtanje poſtrowichu, klinčesche w Haninej wutrobje: „Poſoł Boži, kotryž dyrbi mi prajicž, ſo budže wſchitko hishcze dobre.”

Nětko, hdž by wona ſama ſwoje njeprawo w ponížnoſeži póna, tež njeweru ſwojeho muža wjazy tak kruče njebudžesche. „Won neje tak ſwérū wobarnowanu a wucžený kaž ja, w jeho starschiſkim domje žaneje bohabojaſnoſež a žaneho měra njebě — ſchtó wě, tajka bých ja byla, hdž by poſa naſ domach tež tak bylo! Nětko chzu tak doſho ſa njeho prožycž, doniž Boh jeho ſe ſkoženja njewumóže a chzu jeho ſubowacž ſe wſchěmi možami.”

S wopředka na Morizu žaneho pſheměnjenja widzecž njebě, ale w tej měrje, w kotrež Hanina wéra roſcžesche, bu tež jejna wutroba ſruta w ſežerpliwoſeži a dobrej nadžiji.

Marka běſche dwě ſežje ſtara a starscheju wjeſele. Duž ſo mróčalki hromadze ſežezechu. Dolho běſche ſo hižo bjes dželacžerjemi wulkeje fabriki, w kotrež Moriz dželasche, hibaſo; někotři ſe ſwojej ſazkužbu, druhý ſe ſwojimi towarzchemi, ſaſo druhý ſe wobſedžerjom ſpoſojom njeběchu; a Moriz běſche ſa wſchitke ſežezuwanja wotewrjene wucho měl. Duž běſche won hižo doſho poſa knjeſa jako jena bjes tmy najnjeměrniſhimi hloječkami ſnath; knjeſ by Moriza hižo dawno wuhaſ, hdž by njebě jedyn ſ tych najwutrobiſhchich a najdželarviſhchich dželacžerjow byl. Nětko da knjeſ někotre nowe maschinu pſchivjeſež a někotrym dželacžerjam ſ wukraja pſchiincž, kotſiž dyrbiachu jeho dželacžerjam nowe maschinu roſpokafacž. Duž naſta wulki njemér bjes starymi dželacžerjemi.

„Ale ludžo, njebudže tola tajzy džiwni”, napominaſche wjeſzor pſchi piwje jedyn ſ tych roſomniſhich, „my tola nowe maschinu njesnajem, duž ſo tola ſamo roſymi, ſo knjeſ hnydom tajſich dželacžerjom woſmje, kotſiž je hižo ſnaja”.

„Ach ſchtó”, hordžesche ſo Moriz, „my tajzy ſeleni njejſmy, my býchmy to hižo ſami naukli, hdž by dale ničo njeye. Wobhladniwy wſchal dyrbi cžlowjek pódla býč, ale ſchtóž je w ſwojim živjenju hižo telko ſ maschinami cžinicz měl, tón to hafle wot belgiſkých nauknicž njetrjeba. Knjeſ chze na to waſchnje jenož

zusykh dželaczerjow nnts pshinjescz. Wón wé, so chzemh ſebi wjazy mſdy žadacz, duž ſebi myſli, so móže, hdz ma zusykh ludzi, naſ wuhnacz."

"Haj, haj, ty masch prawo", někotſi woſachu.

"To ſo wé, so mam prawo!" Moriz hordy wotmolwi.

Wſchelake ſo powjedasche, hlowy buchu czopke a ſkócnzne wobſamknichu woſmijo dželaczerjo, so chzedza fabriku hnýdom wpuſhczic, jeli ſo ſi nowymi maschinami tež nowi dželaczerjo pshindu. W jich ſaſlepjenosczi ſo jim džiesche, ſo ſi tym fabrikem ſknej ſwulku ſchodus naczinja.

"Wón budze hinaſ ſapoczec, předy hacž woſmim ſwojich najlepſich dželaczerjow prjecz hicž da!" jedyn ſawola.

"Wy blaſni", napominaſche ſtarſchi, "dželaczerjow wón doſcz namaka, ale wy po zlym ſwécze žaneho džela njenamakacze, hdz ſo na to waſchnje njepſcheczeljo naſchego knjeſa ſczinice".

Dako Hana wo tym ſtyschesche, wſchitko czinjesche, ſo by ſwojeho muža k druhemu ſmyſlenju pshinjeſla. Wón pak czim kručiſcho pſchi ſwojej myſli wosta a preni krócz po Marzynym wotkhorjenju ſo ſaſo wurečzowaschtaj. Marka běſche pódla. Pópa běſche jej ſi rukow wupadnyla a ſi wulimaj wocžomaj na ſo wadžazeju ſtarſcheju hladasche. Ma dobo Hana mijelczech ſahaniſjena dele hladasche: Marka bě jej poſoł Boži był. Dyrbiſche to džeczo wotroſcz bjes hněwom a wadženjom ſtarſcheju? Né, né, radſcho čyſche mijelczech, to běſche tola wěſeſe lěpje, hacž hdz by Marka na ſwojej duſchi ſchodusowaſa a bojoſcz pſched ſtarſchimaj ſhubila.

Koſzudženje hóry pshinidze. Maſchinu pshiwjeseſchu a ſi nimi pſhiezeſchu ſcheczo belgiſy dželaczerjo.

"Tutſje pónidzem ſi knjeſej", praji Moriz k Hanje, "dženža wón domach njebeſche."

"Bóh daj, ſo wſchitko derje pónidze a ſo do nuſy njepſchinidzem!" ſychoſasche Hana, wjazy pak njepraji. Tola w ſwojej wutrobie ſo k Bohu bjes pſhesczacz zyle ranje wo pomož woſasche.
(Skócnzne pſhichodnje.)

Jesuſ a czlowjekojo.

S tym napiſmom je duchowny Funka w Bremenje w tym ſeſe rjanu knízku wudał, w kotrejz pokazuje, kaf ma ſo Khrystuſowym pſhiklad w ſiwiſenju ſchesczijanow wobraſowac, kaf mamy my wſchitzu ſledzic, ſa jeho ſtopami. S tych knízkow mózemh wulnyč, kaf dyrbimy jako ſiwi ſchesczijenjo naſchego knjeſa a ſbóžnika ſtajnje pſched wocžomaj měcz. Tón ſwérny muž je ſam w čeſkim čaſu bědzenja naſhonil, kaſku móz dawa wěſtoſez, ſo pod khorhoju Jesom Khrysta wojujemy a dobudžemy. S tych knízkow chzu lubym czitarjam wſchelake podac ſi tym pſhesczom, ſo bychu ſo naſche wutroby pſhezo bôle ſhréle we wérje ſa tu prawu hweſdu, kotař nam pucz pokazuje pſhes ſiwiſenje a chze nam tež nnts ſwéczic do hétow wěczneho mera.

I.

Jesuſowa móz nad czlowjekami.

1. Hladajmy na njebo.

"Czeſho dla ſu czlowjekojo na ſwécze hromadze ſiwi? Czeſho dla je Bóh jeneho czlowjeka k druhemu ſtajil?" tak ſo nehdyn w džeczazej Bozej ſlužbje praschach. Starſchi hólz a holzy ſebi praschenje roſmyſlichu; ale najmłodſcha luboſna holezka ruku poſběze a khetſje wotmolwi: "Czlowjekojo ſu hromadze na ſwécze, ſo bych u ſo lubowali." Wona běſche prawje trjechila a ja ſebi myſli, ſo by tón ſbóžnik to džeczo na to wotmolwenje k ſwojej wutrobie ſczahnył. Ale ja ſo boju, ſo by tež pſchi tym ſaplakal. Pſhetož runje někto by jemu ſiwi pſched wocži ſtupilo, kaf daloko ſu ſo ludžo wot tuteje ſwojeje porucžnosće ſdalili.

Haj, ſo bych u ſo czlowjekojo hromadze lubowali, ſebi bjes ſobu ſlužili, ſebi pomhalo, ſo wobſboželi a ſo njebieſham bliſko pshinjeſli, je bjes dwěla jich porucžnosć. Tak je, ſo dyrbí jedyn druhého wajchtař bycz, hacž runje ſo Kain wuſměchuj o praschesche: Šzym dha ja mojeho bratra wajchtař? Ale kaf pſhińdu tež czi najlepſchi k hanibje, hdz ſwoje czinjenje po tutej mérje mérja?! Šchtó njedyrbiaſ ſi hanibu ſwoje wobliczo pſhikrycz, hdz ſebi na ſwoje ſadžerzenje pſhesczivo ſobuczlowjekam pomyſli? W tym ſu tež czi najbmilniſchi husto podlezeli. Šchtó njebo pak ſi njemudroſcju pak ſe ſymnej njelubosčiwej wutrobu w tym w czlowjefſtwje wulku ſchodus naczinil, njech je to ſe ſlowom abo ſe ſkutkom?

A někto to, ſchtó ſu ſi ſakomdzil. Žalostne je, kelo dobreho je tež najlepſchi ſakomdzil. Haj, wón by jo czinicz mohł, ale jo

czinił njebo. Ty móžesche czlowjeka ſi dobrym napominanjom ſaſkowac, hdz běſche w najwjetſchim strasche; ale ty to nječinjesche, ſi džela ſo bojesche jemu neschto prajcz, ſi džela běſche tebi wſcho jene. A tón njebožowny běſche nnts do ſkaženja bjes teho, ſo by jeho ſchtó wotdžeržał.

Štebi pſhindze khudh w wulſej nuſy, ſi kotrejz by ty jemu derje wupomhač mohł. Wón tebie proſchesche, a ty phtasche (ſo wé, ſo jo namaka, pſhetož czert pomhaſche phtacz) ſa wureczemi. Tamny czlowjek, kif běſche wo pomož prokył, pſhifupi k tym czemnym czrjódam, kotsiž Boha a czlowjekow hidža. Nimaſch jeho na ſwědomnju? Njeje wón ſznamo někto tež do wutrobow ſwojich džeczí jed bjesbōžnosće plodzil? A tak džesche dale! O, žalostne je, kaf na jenym czlowjeku czinjeny hréch dale a dale ſe ſwojimi ſolmami pſhima! — Pſched krótkim ſtyschach, ſo je hrosne, nječiſte ſlowo, kotrejz wubudzeny ſchesczijan w njewobfedžbowanym wokomiknjenju pſched wuſhem dweju mlodeju czlowjekow wupraji, kotrallz běſchtaj ſapoczałko teho knjeſa phtacz, — ja ſtyschach, ſo to ſlowo teju mlodeju czlowjekow k temu domedže, ſo niz jenož na ſchesczijanstwie tamneho muža, ale ſo ſi zyla na ſchesczijanstwie poſtorlowaschtaj. A — moja wutroba mózne ſlapasche.

"Szwęza a ſól" dyrbja Khrystuſowi wuzobnizy bycz. Ale kaf husto jedvoja a powrózaza móz wot naſ wukhadža. Ja njepraju, ſo ſu te hréchi, kotrejz we wobkhadze ſi czlowjekami czinimy, ſame na ſebi čeſſe hacž druhe. Pſched Bohom njeju te hréchi najezeſſe, kotrejz maya najhubjeñſche ſczehwki. Hdz dyrbí ſo neschto wo tym prajcz, ſu te hréchi najezeſſe, pſchi kotrejz hreſchnik najjañniſcho wé, ſhoto czini — wé, ſo ſo Bohu pſhesczivja.

Ja po tajkim njepraju, ſo ſu te hréchi pſhesczivo czlowjekami čeſſe hacž druhe. Ale wone wjetſche njebože a ſkaženje pſhi njebo.

S krótką: Kózda czlowiſka duſcha, kotař je jenož ſapoczała ſe ſmierze ſebicznosće wotueſec, pſhede wſhem kózda czlowiſka duſcha, kotař je wot wodycha Khrystuſa ſapſhimnjenia, dyrbí a budze wot najhlubſcheho žadanja napjelnjenia, ſepſha a dokonjanischa. — Haj, ale kaf? a ſi kotrejmi ſredkami a mozam i?

Wo niczim ſo telko dobreho a hubjeneho piſalo njeje, kaf wo tej myſli. Najdokladniſchi ſpiſaczeljo pſhezo ſo ſapominaja, ſo dyrbí ſebi czlowjek čeſſe a dobre pſhikkadly pſhed wocži wſac, a po nich ſiwi bycz. Wſcho derje! Ale czeſho dla chzesch nje doſpolne pſhikkadly wſac, hdz móžesč doſpolne měcz? A to hſiſeze pſhikkad a ſnamjo, kotrejz ma w ſebi móz, naſ zyle pſheworicez? — Kaf njeromne by bylo, hdz by ſhoto čyžl ſeleſo phtacz, hdz móže ſhoto namakac? Kaf njeromny bych był, hdz bych čyžl někotre možy k ſiwiſenju phtacz, hdz móžu zyle ſiwiſenje namakac?

"Haj, ty, o Jesu, kif ſu žórko wſcheje rjanosće a hōdnosće, wſcheje luboſce a khwalby, wſcheje možy a prawdy, — ty, kif chzesch ſwolniwje dac, ſchtó je twoje, wſchitkim, kotsiž ſu laczni po ſiwiſenju — ty dyrbischi bycz tón, na kotrejz hladamy. Tebi chzemh wutrobu podac, ſo bychmy ſi twojeje poſloſce brali hnadu ſa hnadu.

(Pofraczowanje.)

Roſhlađ w naſchim čaſhu.

Wójwoda Ernst ſuriij II. nad ſakſko-koburgſko-gothaſkim kraju je 22. augusta wumrjel. Wón bě ſwérny pſhivisowar němſkeje jednoth a je wo ſjednoczenju němſkeho khežorſtwia wulſe ſaſlužby měl. Na jeho město dyrbischi bohužel, dokař žaneho ſyna nima, jeho wui, jendželski wójwoda Alfred ſtupicz, ſchtó wſchudžom maleho wjeſela ſbudzi.

Tónle týdžen ſo ſo dobyczerſki džen ſwroczi, na kotrejz je 1870 naſhe wójſko pola Sedana Franzowſkich pſhewinylo. To bě krafny čaſh. Kajla radoſcz bě tehdyn w městach a na wſach, jako rěkaſche: Napoleona a jeho zyle wójſko ſu pſhimali, jako naſch luby njebočiczkli khežor khežorzy do Barlina telegrafowasche: Kajke pſheměnjenje pſhes Bože wodženie! ſich wjele, kif ſu tehdyn tak krafne dobycze ſa wótzny kraj dobywali, ſpi. Spi naſch njeſapomnith khežor Wilhelm I. a jeho luby ſyn, kif je telko czerpił, Fridrich II. Spi telko tehdusich ſobuwojowarow a generalow. My ſu ſu ſo hižo ſwuczili na letne dopomjenje na tutón džen a wjele teho džakneho wjeſela a horliwoſce, ſi kotrejz je ſo wone w přenich lětach po 1870/71 ſwjecziko, je ſo ſhubilo. To wſchak njeje hinaſ w běhu czlowiſkeho ſiwiſenja, kotrejz tak ruceje prjecz leczi. Tola nihdy njedyrbí pola naſ ſotemrječ najnutrniſchi džak ſa tajke ſkutki naſchego wójſka, nihdy nježmě wobſlabnycz khwalba

Boża, so je wón nam blíski był s najkrażnisczej pomozu a pschezo sażo dyrbi so w naszym ludu ta szam̄na hotowosc̄ a woporis̄ wośc̄ namakac̄, kaž tehd̄y. Njech njeprzeczelnojo naš wobhroża, wot kotrehožkuli boka woni chzed̄ja, naš dyrbja pschezo widzec̄ jako dostojuńc̄ h̄y now tych nanow, kiž ſu nam ſe ſwojey k̄wju najkrażnisc̄ dobyc̄e dobyli, mēr ſtworili a wózny kraj wulkotny cziniły na tym dniu poła Sedana.

W Speieru, hd̄zej w lęce 1529 evangelszy ferschtojo pschezjivo podtlóčenju evangelskeje wéry a ſwobod̄ ſo ſawnje wuprajach, psches czož imeno protestantow dostaču, je ſo tele dny 6. generalna ſchromadzis̄na evangelskeho ſluba, kiž chze naſchu evangelsku zyrkej pschezjivo katholikemu nadbēhowanju ſakic̄, wotdžerzała. Pschi tei ſkładnos̄ci bu ſ dopomjenju na tón khežorſtowoy ſejm lęta 1529 nowa rjana zyrkej, natwarjena ſ pomozu wſchēch evangelskich w khežorſtwe, poſwjeczena.

Skolera je ſ nowa w Barlinje wudyrila a je ſebi někotre wopory žadała. Tola njeje ſo wona pschi najwjetſc̄ wobhlađniwoſc̄ wſchinoſc̄e dale roſſhēric̄ moħla.

Pschi ſozialdemokratice ſchromadzis̄ne w Zürichu buchu lętza wulke ręce džerżane wo powſchitkownym mērje, kotrež jeno ſozialdemokraci pſchinjeſu. Kaf hōle ręce to bēch, je ſo nětk polaſala, jaſo ſu w keliſhczach w Aigues-Mortes bjes italskimi a franzowſkimi dželacjerjemi krwawne puki były. Franzowszy ſamidžichu italskim dželacjerjam, kiž tam ſa nižſchu mſdu dželachu, ſałuzbu. Wóndano ſo roſhorjeni Franzowsjo na Italſkich dachu a naſta žałos̄na bitwa. 6 Italſkich bu ſaraženych, wokoło 40 žałos̄ne ſranjenych. Franzowszy ſu žałos̄ne njeſutli cziniły. Denemu ſu jaſyk ſ huby torhali, jenu ſwójbū, džec̄i a starscheju, ſu w ſlomjanej khežzhy ſpalili, druhich ſu famjenjowali a džec̄i na h̄ynowe widla tyknyli a wokoło noſyli ſ tym woſanjom: italske makrony. Kaf ſo ſamo roſyml, je powjesc̄ wo tutych njeſutkach w zyłej Italſkiej powſchitkowne roſſlobjenje ſbudziła. W Romje njeđelu wjeczor něhdž 20,000 parſhonow h̄ylna ludowa cžrjóda woſajo: „Gſtawa Němſkej! Dede ſ Franzowskej! Wjeczny ſwojich bratrow! Rěſajmy rjemjenje ſ kože mordarjow, psched hród franzowskeho ſapóſlanza pſhic̄zeze. Italſke knježerſtvo žada ſebi wulke ſarunanie ſa ſawostajenych ſaroženych Italſkich dželacjerjow a wotſadzenje ſastojnikow, kiž njeſu tónle njeſutli ſadžewali.

+ Dželacžtolerſka papjera.

Něhduski ſakſki minister hrabja ſ Ginfiedel mějesche waſchnje, do kózdeje biblij, kotrež ſanemu mótkę dari, dželacžtolerſku papjera ſalepic̄. Duž ſo ſta, ſo dwaj mótkaj něhdž 18 abo 20 lęt po tym, ſo běchtaj kſhczennaj, ſekaschtaj a hd̄y na ſdobneho knjeſa ſpominaschtaj, woprascha ſo jedyn druheho: „Shto ſy ſi poſlalom w twojej ſmotſjazej bibliji czinił?“

„S kafim poſlalom?“

„Nó, ſi dželacžtolerſkej papjera, kotrež knjeſ hrabja do kózdeje ſmotſjazej biblije poſloži.“

„Shto, dželacž tolér je w mojej bibliji? To ja njeſedžach; pschetož ja moju bibliju jenicžli kroc̄ woczinil njeſkym; to dyrbju tola domoj pſchischedſhi hnydom poſladac̄.“

Wón poſlada. A hlaſ, ta papjera tam ležesche nowa a rjana, kafuž běſche ju knjeſ hrabja nuts poſložil, — ale wona nicžo wjazy njeplaczesche.

Kotra ſchłoda běſche wjetſcha, ta, ſo ta papjera nicžo wjazy njeplaczesche, abo ta, ſo běſche wobſedžer biblije żohnowanje ſhubiš, kotrež by mēl, hd̄y by pilnje w ſwojey bibliji czital był? Tón knjeſ praji Jan. 5, 39:

„Wy macze węczne ſiwiſenje w nim!“

Shto budžes̄h powjedac̄?

Dwanaczelenny hōlc̄ez ſ proſdninow, kotrež běſche poła ſwojeje wowlki pſchi morju pſchebyl, ſo domoj wrózgi. W tym ſamym woſu na ſteſniu ſedžesche starschi knjeſ, džec̄azjy pſcheczel, kotremuž ſo ſiwe waſchnje tuteho hōlc̄eza ſpodobaſche a kotrež wjese ſi nim powjedasche.

„Kaf budžetaj ſo twojej starschei wjeſelic̄, hd̄y ty ſažo ſi nimaj pſchiidžes̄h!“ praji wón. „A ſelko budžes̄h jimaſ powjedac̄

móz! Shto budžes̄h ſwojemu nanej powjedac̄, hd̄yž jeſo ſažo wohlađaſh?“

Hōlc̄ez wotmoſwi: „Ja budu jemu powjedac̄, kafke je wſchitko bylo a ſhto ſy w tym čaſu czinił.“

Stareho muža te ſłowa ſapſhimnyh. Wone jemu klinčaču kaž ſwiate napominanje a kaž bydhu jemu woſebje praſene były. Wón ſam ſe ſebi praji:

„Njeſkym ja tež džec̄o? Njeſkym tež na dompučju ſ mojemu Wotzej? Shto budu jemu powjedac̄, hd̄yž ſi njemu dóndu? Njeđyrbju jemu tež powjedac̄, kafke je bylo a ſhto ſy w ſwojim čaſu czinił?“

Wón hlowu poſhili.

„Shto ſy w ſwojim čaſu czinił?“

Šdyniſenčko wudob̄ ſo jemu ſ wutroby. Wón wocži poſběhny. Taſnej, pſcheczelnej wóczny džesc̄a na nim wotpočowaſtej.

„Shto budu jemu powjedac̄? Budž mi hnadny! Jeſuſa dla wodaj mi moju winu!“

Tón knjeſ je na mnje ſabył.

Jef. 49, 14. 15.

„Dženſa ſy mijo hižo zyly džen ſłakała; ja ſebi myſlach, ſo ſeje tón ſrōz na naš zyłe ſabył!“ Tak powita mje ſhuda žona, katraž běſche w najſrudniſich wobſtejnosc̄ach ſiwa, katraž mějeſche hižo někotre měbažy kloreho muža w hojeńni a njeſedžesche, kaf by ſo ſe ſwojimi ſchthri džec̄imi a ſe ſwojej maczerju pſches czeſke čaſu pſchebědžila. Ja mějach jej kózde 1/4 lęta mały pſchi-nos̄k ſ ſaplačenju hſpody pſchinjeſež, kotrež běſche jej towarzſto ſa ſhudyh wuſtajilo. Nětko běſche čaſ hižo nimo a ja hiſhče pſchisheč ſjebec̄. Ale ta ſhuda žona ſo molesche, hd̄yž ſebi myſleſche, ſo běch na nju ſabył. Ja běch wjèle bóle ſebi husto na nju pomyſlił, tola mi mózno bylo njebe, předy ſi njej pſchic̄. Nětko běſche na dobo jejna staroſć nimo a jejna wutroba běſche połna džakowneje radoſc̄e nad tej małej pomožy, katraž běſche ſo ſeje doſtała.

Hd̄yž ſo my tež husto ſ hórkimi staroſćemi bědžimy a bliſkosc̄e ſwojego knjeſa njeſacjuemy, njeſomyſlimy ſebi potom tež w ſwojich wutrobach abo ſdychujemy wótsje kaž ta žona: „Tón knjeſ je na mnje ſabył!“ Hižo ſaſtarſku ręc̄i profeta Jeſajas wo tym, ſo Zion žakoſci: „Tón knjeſ je mje wopuschczil; tón knjeſ je na mnje ſabył.“ Ale profeta ſ dobowi krafne troſtne ſłowo pſchistoji ſa tych, kotsiž ſo wopuschczeni a ſabyći czuja: „Móže tež žona ſwojego džesc̄a ſabyć, ſo by ſo nježmiliſa na h̄ynu ſwojego ſiwoſcia? A hac̄ by teho ſameho ſabyła, dha ja tebje wſchak nochzu ſabyć.“ Hoi, hd̄yž ſo wam ſeſdanje, kaž by na naš Bóh ſabył, je ſebi wón tola woprawdze ſtajnie na naš myſlik a ſo hižo dawno ſa naſche potrěbnoſc̄e poſtaral. Wón nam jenož druhdy czakac̄ da, ſo by naſchu wéru pruhowaſ a wot wſcheje nječiſtoſc̄e wucžiſc̄il. Hd̄yž je prawa hodžinka pſchishečla, wón naſhemu ſdychowanju, naſhem ſyſsam kónz ſeſini a nam ſe ſkutkom wopokaſa, ſo je ſebi derje na naš myſlik, kaž ſo luboſc̄iwy nan ſa ſwoje džec̄i ſtara. Tajke naſhoniſenja ſu wěſcze najkražnisc̄e w kſhczijanskim ſiwiſenju.

+ A roſpominanju.

Derje njeje, ſo je čłowjek ſam; a tež derje njeje, ſo je kſhczijan ſam.

* * *

„Ja ſy mijo tón knjeſ“, je ſakon.

„Ja ſy mijo twój Bóh“, je evangeliſon.

* * *

Na ſamjenitne tafle je Bóh ſwój ſakon napiſał; do ſamjenitnych wutrobów jón ſapiſać njeſože.

* * *

Eſyli temu knjeſej prawje hľuboko do jeho pſcheczelneho wóčka poſladał, pſcheczelnoſc̄ tebi ſažo ſi wóčka hľada.

* * *

Hd̄yž čzemy naſhemu ſwětlu, mjenujy křiſtuſkej, ſwěc̄ic̄ dac̄, dyrbimy najprjedy wſchitke ſwoje ſwěc̄ki wuhaſnyc̄.